

ทำอะไร จะพูดได้เต็มปากว่า
“เรารักในหลวง”

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์
(ป. อ. ปยุตฺโต)

Honouring the Claim
‘We Love the King’

P. A. Payutto
(Somdet Phra Buddhaghosacariya)

ธรรมทานบุญกิริยา
บรมราชทิศ

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ทำอะไร จะพูดได้เต็มปากว่า “เรารักในหลวง”

© สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต)
แปลโดย โรบิน มัวร์

Honouring the Claim ‘We Love the King’

by P. A. Payutto (Somdet Phra Buddhaghosacariya)
translated by Robin Moore
© 2017 English edition – Robin Moore

ฉบับภาษาไทย พิมพ์ครั้งแรก ธันวาคม ๒๕๕๙
ฉบับสองภาษา พิมพ์ครั้งแรก มีนาคม ๒๕๖๐ ๙,๐๐๐ เล่ม
- พิรุณช เกียรติสมมารต และครอบครัว พิมพ์เป็นธรรมทาน

แบบปก: พระครูวินัยธร (ชัยศ พุทธิวิโร)

This book is available for free download at: www.watnyanaves.net
Original Thai version first published: December 2016
Translated English version first published: March 2017
by Peeranuch Kiatsommart
Typeset in: Crimson, Gentium, Open Sans and TF Uthong.
Cover design by: Phrakru Vinayadhorn (Chaiyos Buddhivaro)
Layout design by: Supapong Areeprasertkul

ที่พิมพ์:

บริษัท โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮาส์ จำกัด

๑๑๓/๑๓ ซอยวัดสุวรรณคีรี ถนนบรมราชชนนี

แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร. ๐๒ ๔๒๔ ๖๙๔๔, ๐๒ ๔๒๔ ๗๒๙๒ โทรสาร ๐๒ ๔๓๔ ๓๘๐๒

Printed by:

O. S. Printing House

113/13 Borommaratchachonnani Road, Khwaeng Arun Amarin,

Khet Bangkok Noi, Krung Thep Maha Nakhon 10700

Phone: 02 424 6944, 02 424 7292, E-mail: info@osprintinghouse.com

อนุโมทนา

ในเวลายาวนานที่ผ่านมา พุทธบริษัทได้พิมพ์หนังสือธรรมทานเผยแพร่ออกไปจากวัดญาณเวศกวันจำนวนมากมาย ในบางวาระ ผู้ศรัทธาและใฝ่ธรรมบางท่านปรารถนาจะให้ชาวต่างประเทศมีโอกาสรู้จักพระพุทธศาสนา และศึกษาธรรมจากหนังสือเหล่านี้ด้วย จึงได้แปลเองบ้าง ส่งเสริมผู้รู้ให้แปลบ้าง ช่วยให้ มีหนังสือธรรมใหญ่่น้อยในพากย์ภาษาต่างประเทศ เฉพาะอย่างยิ่ง เป็นภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

บัดนี้ หนังสือธรรมของ สมเด็จพระพุทธิโกษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต) ได้สำเร็จเป็นงานแปลฉบับภาษาอังกฤษอีก ๑ เล่ม คือ *ทำอย่างไร จะพูดได้เต็มปากว่า “เรารักในหลวง”* ฉบับแปลภาษาอังกฤษชื่อว่า *Honouring the Claim ‘We Love the King’*

ขออนุโมทนา คุณพินุช เกียรติสมมารถ ที่ได้อุปถัมภ์ และจัดดำเนินการนันทนาการ ด้วยศรัทธาในพระรัตนตรัย ด้วยกุศลจิตอันยิ่งในไตรสิกขา และด้วยน้ำใจปรารถนาดีอย่างสูง ต่อบรรดาผู้ศึกษาปฏิบัติธรรมวินัย บันดาลให้ธรรมทานนี้บรรลุผลสมความมุ่งหมาย พร้อมทั้งอนุโมทนา Mr. Robin Moore ผู้ได้บำเพ็ญฉันทะ-วิริยะ-จิตตะ-วิมังสาธิบาท ใช้ความชำนาญความสามารถดำเนินการให้งานแปลหนังสือเล่มใหม่นี้เป็นสัมฤทธิผลทางธรรมทางปัญญาอันจะอำนวยคุณค่าเป็นประโยชน์ ยิ่งยืนนานสืบไป

วัดญาณเวศกวัน

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๐

คำปรารภ

เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ได้เสด็จสู่สวรรคาลัย เป็นเหตุให้ประชาชนทั่วแผ่นดินไทยเศร้าโศกอาลัยเป็นอย่างยิ่ง และเมื่อทางการจัดอำนวยความสะดวกก็พากันเดินทางประดังหลังไหลมาถวายสักการะพระบรมศพกันอย่างเนืองแน่นท่วมท้น วันแล้ววันเล่ายังไม่รู้ที่จะเบาบางลงไป

การที่ประชากรราษฎร์เศร้าโศกอาลัย และมีการแสดงออกหลากหลายมากมายให้เห็นความรำลึกซาบซึ้งในพระคุณที่ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ ตลอดเวลายาวนาน เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรนั้น นับว่าเป็นความมีน้ำใจกตัญญูที่ควรจะชื่นชม

อย่างไรก็ดี เมื่อวาระสำคัญยิ่งนี้เกิดขึ้นแล้ว ควรให้การแสดงความกตัญญูมีผลสืบทอดออกเป็นกตเวทิตา ที่จะเป็นการปฏิบัติอย่างจริงจัง ยั่งยืน โดยเป็นการเตือนใจประชาชนให้ตื่นตัวระลึกถึงและตั้งใจนำตนเข้าสู่การทำกิจการทั้งหลาย ที่จะให้เกิดผลเป็นการสนองพระราชปณิธาน ให้สัมฤทธิ์ความหวังแห่งพระราชหฤทัย และตัวประชาชนเองก็จะได้พัฒนาชีวิตเจริญบุญประพุดิธรรม พร้อมกับที่ผลรวมก็จะเกิดเป็นความมั่นคงเจริญพัฒนาของประเทศชาติ เรื่อง *ทำอย่างไร จะพูดได้เต็มปากว่า "เรารักในหลวง"* เป็นธรรมกถา ที่หวังว่าจะช่วยนำพาให้ประชาชนก้าวหน้าในความเจริญธรรมดั่งว่านี้

ขออนุโมทนาคณะโยมศรัทธา และบรรดาผู้เฝัธรรม ที่บำเพ็ญธรรมทานด้วยการพิมพ์ธรรมกถานี้เผยแพร่แจกจ่าย ด้วยความปรารถนาดีต่อประเทศชาติและมวลประชาชน ขอให้ธรรมแพร่กว้างไกล ให้ปัญญาแผ่ไพศาล เพื่อความไม่พินาศแห่งประโยชน์สุขของปวงประชา ทุกเมื่อสืบไป

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตฺโต)

Preface

On the 13th October 2016 His Majesty Somdet Barom Raja Sambhara Somdet Phra Paramindra Maha Bhumibol Adulyadej King Rama IX passed away, causing great sorrow and grief for the Thai people across the entire country.¹ Ever since the government first began allowing people the opportunity to pay respects to the royal remains, they have been thronging in large numbers to the palace day after day, without any noticeable decrease in numbers.

The Thai people's expressions of kind recollection and gratitude for His Majesty's goodness and numerous royal initiatives performed over a long period of time for the wellbeing of his subjects is praiseworthy.

Having said this, on this momentous occasion, the expression of gratitude (*kataññū*) should generate the additional fruit of repaying kindness (*kataveditā*) through earnest and resolute action. Thai people should be vigilant and committed to engaging in those actions answering to His Majesty's royal pledge and fulfilling his heartfelt desire. By doing this the people themselves will improve their lives, cultivate virtue, and practise the Dhamma. The end result will be greater stability and prosperity for the nation. This booklet is aimed to assist people in this development of truth and virtue.

I offer my thanks to the faithful and devoted laypeople who have given the gift of Dhamma by publishing and distributing this discourse with goodwill towards the country and all its citizens. May the Dhamma spread far and wide, extending the reach of wisdom for the consummate welfare of all people at all times in the future.

P. A. Payutto (Somdet Phra Buddhaghosacariya)

¹ Trans.: King Bhumibol Adulyadej Rama IX: reign: 9 June 1946 – 13 October 2016.

ทำอย่างไร จะพูดได้เต็มปากว่า

“เรารักในหลวง”

ตลอดเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา วันที่ ๕ ธันวาคม ได้เป็นมหามงคลสมัย แห่งวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ที่ประชาชนชาวไทยได้เฉลิมฉลอง มีความสุขสดใสร่าเริงเบิกบาน

ครั้นมาบัดนี้ เพียงประมาณหนึ่งเดือนครึ่งเศษ ที่ผ่านมามัน วันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ สมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภาร สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้เสด็จสู่สวรรคาลัย เป็นเหตุให้ประชาชนชาวไทยทั่วทั้งพระราชอาณาจักร และที่พำนักอาศัยในนานาประเทศ เศร้าโศกอาลัยสุดบรรยาย แต่ด้วยพระราชกรณียกิจที่ได้ทรงบำเพ็ญไว้เพื่อประโยชน์สุขของทวยราษฎร์นานัปการ แม้จะได้เสด็จลับแลไป ก็ยังเหมือนทรงสถิตอยู่ในดวงใจของมวลพลสกนิกร

บัดนี้ ในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ อันเป็นวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ ในพระองค์สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เป็นวันบรมมหาพรานุสรณ์สำคัญยิ่ง สมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภาร สมเด็จพระมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน อุทิศถวาย นำให้ปวงประชานิกرن้อมรำลึกพระคุณ เตือนใจตนให้บำเพ็ญคุณความดีสืบสานพระราชปณิธานให้ยั่งยืนสืบไป

Honouring the Claim 'We Love the King'

For many decades, December 5th has been an auspicious occasion marking the anniversary of the King's birthday, celebrated with joy and delight by the Thai people across the nation.²

About one and a half months ago, on 13th October 2016, His Majesty Somdet Barom Raja Sambhara Somdet Phra Paramindra Maha Bhumibol Adulyadej King Rama IX passed away, causing immense sorrow and grief for Thai people throughout the kingdom as well as for those Thais living abroad. Yet due to the king's myriad royal initiatives that he performed for the wellbeing of his subjects, although he has departed, it is as if he resides within the hearts of the people.

Today, the 5th of December 2016, is the anniversary of His Majesty King Bhumibol's birthday, an historic royal commemoration for the late king. His Majesty Somdet Phra Maha Vajiralongkorn Bodindradebayavarangkun King Rama X has been performing meritorious deeds in dedication of the deceased, acting as a leader for the Thai people in recollecting the goodness of King Bhumibol and in cultivating spiritual virtue so as to carry on the late king's royal pledge in an enduring way into the future.³

² Trans.: In Thailand, the king's birthday is set as Father's Day.

³ Trans.: King Maha Vajiralongkorn Bodindradebayavarangkun Rama X. He accepted the throne on 1st December 2016 but will not be crowned formally until after the cremation of his father.

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ พระองค์นั้น แม้เสด็จสู่สวรรคาลัยแล้ว แต่เหมือนยังประทับอยู่ในฟากฟ้าบรรยากาศที่ปกแผ่ทั่วผืนแผ่นดินไทย เป็นมิ่งขวัญอยู่ในดวงหทัยของมวลประชาราษฎร์ ด้วยพระราชกรณียที่ได้เสด็จไปทรงบำเพ็ญไว้แผ่ขยายกระจายอยู่ทั่วผืนแผ่นดิน สมดังพระปฐมบรมราชโองการ ที่ทรงประกาศในวันบรมราชาภิเษกว่า

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

พระปฐมบรมราชโองการ ที่ได้ทรงประกาศนั้น นับว่าได้เป็นพระราชปณิธานที่ยืนนานมาตราบนานกาลตลอดรัชกาล

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงเสียดสีพระองค์เสด็จไปทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจทั่วผืนแผ่นดินไทย

เคยได้ยืมชาวบ้านในชนบทห่างไกล ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำไร่ทำสวนของเขา พุดเล่ากันว่า เมื่อเขาขับรถนำพืชสวนพืชไร่ไปส่งไปขาย เป็นต้น ในที่ที่เขาเดินทางผ่านมองออกไปไกลๆ เขาได้เห็นพระเจ้าอยู่หัว หรือในหลวงของเขาประทับยืนอยู่บนผืนแผ่นดินที่แห้งแล้ง ในถิ่นที่โล่งแจ้งกว้างไกล ในที่นั้น กลางแสงแดดที่ร้อนแรงแผดจ้า ในหลวงของเขาเสด็จไปมาด้วยพระบาทที่วบริเวณ ทรงสั่งงาน ทรงจัดดำเนินการต่างๆ สร้างอ่างเก็บน้ำ ให้ชาวถิ่นชาวบ้านพ้นจากทุกข์ภัยของความแห้งแล้งกันดารขาดน้ำกินน้ำใช้

Although His Majesty King Bhumibol has passed away, it is as if he still dwells in the heavens above Thailand. He is greatly beloved by his subjects for the royal acts he performed extending over the entire kingdom, corresponding to the first royal decree he proclaimed on the day of his coronation:

*I will rule righteously, for the benefit and wellbeing
of the Siamese people.*

This first royal decree was indeed his royal pledge, which he maintained throughout his entire reign.

His Majesty King Bhumibol devoted himself to performing acts of service across the entire nation. I have heard farmers from remote parts of the country recount how they would be driving to the market to sell their crops and from afar they would see their monarch standing in a vast arid and parched landscape, exposed to the scorching sun. His Majesty would traverse the entire area on foot, organizing and directing work projects, and building reservoirs so that the local people could escape the affliction of barrenness, drought, and water shortages.

อ่างเก็บน้ำที่นี้เสร็จแล้ว ก็เสด็จไปทรงสำรวจและสร้าง
อ่างเก็บน้ำอย่างนั้น ในที่อื่นๆ ต่อไป

บางแห่งทรงนำและทรงแนะนำให้ปลูกพืชตัวอย่าง ทรงนำ
ให้ทำการพัฒนา ให้มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่จะแก้ไขปัญหา

แม้ในที่รกที่หล่มที่ดอนในป่าบนเขา ที่กันดาร แสนไกล
ไม่มีถนนหนทางที่จะไปถึงด้วยยานพาหนะใดๆ ก็เสด็จดำเนิน
ด้วยพระบาท ไปทรงเยี่ยมเยียนช่วยเหลือแก้ปัญหาให้แก่
ราษฎรที่ยากจนขาดแคลน หรือชาวบ้านที่อดอยากยากไร้ในที่
ห่างไกล ยากที่ใครๆ จะไปถึงได้

จากถิ่นนี้ ไปถิ่นนั้น จากภาคนี้ไปภาคโน้น ทั้งทั้ง
ประเทศ ทรงเพียรพยายามจะให้ราษฎรมีถิ่นอาศัยที่อุดม
สมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร มีแหล่งน้ำกินน้ำใช้ไม่แห้งแล้ง

ยามฝนแล้ง ขาดแคลนน้ำ ก็พระราชทานฝนหลวง ยาม
น้ำหลากไหลท่วมมา มีปริมาณเกินไป ก็ทรงนำทรงแนะนำรู้จัก
แบ่งระบายน้ำนั้น ดังที่รู้จักกันในเรื่องการทำแก้มลิง ส่วนใน
ที่น้ำท่วมน้ำไหลน้ำเก็บไม่ได้ เก็บไม่อยู่ ก็ทรงสำรวจตรวจดู
และทรงนำทางแก้ปัญหาในทุกประการ

แม้กระทั่งว่า เมื่อน้ำมากน้ำนองไหลหลังท่วมทัน แผ่นดิน
จะทรุดหรืออาจถล่มพังไป ก็ได้ทรงพระราชดำริคิดค้นทดลอง
ทรงนำและทรงแนะนำชาวบ้านราษฎรให้รู้จักปลูกพืชที่จะได้
อาศัยต้น อาศัยรากรักษาดิน เช่นการปลูกหญ้าแฝกยึดหน้าดินไว้

Having completed the construction of a reservoir in one location His Majesty would then travel to a new location to build another reservoir.

His Majesty occasionally introduced and proposed new methods of growing crops, leading to developments and adaptations to solve problems in the field of agriculture.

He would travel on foot to desolate and wilderness areas, and to mountainous areas, where no roads existed for any vehicle to pass, visiting and aiding poor and destitute villagers in places almost impossible to access.

He travelled from one place to another, from one region to another, across the entire country, endeavouring to ensure that his subjects had lands flourishing in agricultural crops, fertile fields, and an adequate water supply.

In times of drought he implemented the Royal Rain-Making Project.⁴ In times of flooding he introduced the idea of detention basins to drain off excess water; whenever floods threatened parts of the country he would take stock of the situation and lead in attending to the problem meticulously.

In places where flooding created the risk of erosion or mud slides, he devised and recommended means for villagers to plant vegetation whose stems and roots can preserve the soil, for instance by planting vetiver grass in order to retain and fasten the ground surface.

⁴ Trans.: the Thailand Royal Rainmaking Project was initiated in 1955 by King Bhumibol. To resolve the effects of drought he implemented the technique of artificial rainmaking, or cloud seeding.

ทรงทำทุกอย่างทุกประการอันเกี่ยวข้องกับการที่จะให้ประชาชนชาวถิ่นชาวบ้านมีชีวิตรอยู่ผาสุก สะดวกสบายดี ที่จะได้อยู่กินอยู่ได้อย่างพอเพียง

ในชนบท และถิ่นห่างไกล ที่เสด็จไป นอกจากการทรงงานต่างๆ แล้ว ก็ได้ทรงพบปะเยี่ยมเยียน ทรงไถ่ถามสุขทุกข์ของราษฎร โดยเฉพาะผู้เฒ่าผู้ชรา เป็นที่ชื่นจิตชื่นใจและซาบซึ้งในพระมหากรุณา กับทั้งในถิ่นไกลเช่นนั้น ก็ได้เสด็จไปทรงเยี่ยมเยียน ทรงสนทนาศรัทธา กับพระเถระ หลวงปู่ หลวงตา ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของประชาชน นอกจากเป็นพระราชอัยยาศัยที่ทรงไฝ่ธรรมแล้ว ก็เป็นการที่ได้ทรงทราบความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อถือ และความเป็นอย่างของชาวบ้านในถิ่นนั้นๆ พร้อมกันไป

มิใช่เฉพาะในชนบทและถิ่นห่างไกลปลายแดนเท่านั้น ที่ทรงแผ่พระมหากรุณาธิคุณไปทั่วถึง แม้ในเมืองหลวงและกลางกรุง ก็มีได้ทรงทอดทิ้ง ดังที่ได้ทรงเป็นต้นพระราชดำริบ้าง ทรงแนะนำบ้าง ในการสร้าง การเสริม ดูแลจัดสรรถนนหนทาง ในกาลสมัยที่สำคัญ ก็ทรงนำให้เกิดมีสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาอย่างยาวสูงใหญ่ เชื่อมถิ่นที่สำคัญ ให้เดินทางกันได้โดยสะดวก

แม้ในวาระที่รัฐบาลกราบบังคมทูลว่าจะขอสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์ถวาย พระองค์ก็ได้รับสั่งให้สร้างถนนเป็นหนทางสัญจรของประชาชนแทน เป็นอีกเหตุหนึ่งซึ่งทำให้เกิดมีถนนเพิ่มขึ้นมา ดังที่ชาวประชาสัญจรกันอยู่ในบัดนี้

He did everything in his power to guarantee that his subjects could live in comfort and at ease, endowed with sufficient and adequate resources.

In rural and remote areas, beside undertaking various development projects, His Majesty would meet with the local people—in particular the elderly—and inquire about their wellbeing, encouraging and delighting them with his great compassion. In these remote areas he also visited with distinguished elder monks venerated by the local people. He had a natural disposition of aspiring to truth and being keen on Dhamma. By having these meetings and conversations he also learned more about the thoughts and feelings, the beliefs, and the ways of life of the inhabitants of these districts.

It was not only in rural and remote frontier regions that His Majesty extended his royal grace and kindness. He also attended to the capital Bangkok and to other cities by initiating and directing building projects, urban development strategies, and the organization of roads and highways. Marking special occasions, he initiated the construction of prominent bridges over the Chao Phraya River, linking key city districts and facilitating commuting and transportation.

On an occasion when the government informed His Majesty of their plan to build a monument in his honour, he directed the government officials to construct a road in the capital instead, an important thoroughfare used by the citizens of the city to this day.

มีปาฏิหาริษิตที่พระพุทธเจ้าตรัสเล่าแสดงไว้ ว่าด้วยการ
ปกครองบ้านเมือง ว่า

“อุปลสุตฺติ มหาราช ฏฐเจ ชนปะเท จร” ดังนี้เป็นต้น

แปลความว่า ขอองค์พระมหาราช ทรงดำเนินเสด็จเที่ยว
สดับดูความเป็นอยู่ ความเป็นไป ในแคว้นแคว้นแดนชนบท ครั้น
ได้เห็นได้ฟังแล้ว จึงปฏิบัติราชกิจนั้นๆ

พระเจ้าอโศกมหาราช พระมหาธรรมราชายิ่งใหญ่ใน
ประวัติศาสตร์แห่งพระพุทธศาสนา ผู้ได้ทรงส่งพระศาสนทูตไป
ประกาศพระพุทธศาสนา ๙ สาย รวมทั้งที่มาถึงสุวรรณภูมิ
ดินแดนที่ตั้งของประเทศไทยด้วยนั้น ได้ทรงประกาศไว้ในศิลา
จารึกของพระองค์ที่ชมพูทวีป เมื่อ ๒,๓๐๐ ปี ก่อนโน้น ใน
จารึกศิลา ฉบับที่ ๘ มีความว่า

ตลอดกาลยาวนานที่ล่วงไปแล้ว พระราชา
ทั้งหลายได้เสด็จไปในการวิหารยาตรา คือการ
ท่องเที่ยวหาความสำราญ เช่น มีการล่าสัตว์ และการ
แสวงหาความสนุกสนานบันเทิงต่างๆ

ครั้นถึงสมัยของพระองค์ (คือพระเจ้าอโศก
มหาราชนั้น) ได้ทรงริเริ่มใหม่ คือ เมื่ออภิเษกแล้วได้
๑๐ พรรษา ได้เสด็จไปสู่สัมโภธิ (ที่ตรัสรู้ของพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ปัจจุบันเรียกว่าพุทธคยา) จาก
เหตุการณ์ครั้งนั้น จึงเกิดมีธรรมยาตราขึ้น

In the Pali Canon there is a teaching by the Buddha on the subject of governing a nation, beginning with the following line:

*Upassutiṃ mahārāja raṭṭhe janapade cara...*⁵

This teaching can be paraphrased as: 'May the king travel around the realm learning about the way of life and the affairs of his subjects. Having observed and listened, he should then attend to his royal responsibilities.'

2,300 years ago in India, Emperor Asoka—a mighty Buddhist 'righteous monarch' (*dhamma-rājā*) who sent out nine missions of religious emissaries (*sāsana-dūta*) to promulgate the Buddhist teachings, including to Suvannabhūmi, the location of present-day Thailand—set down proclamations on stone inscriptions. The eighth such stone inscription contains the following passages:

Since ancient times, the kings of the past set out touring for recreation and amusement (vihāra-yātrā), travelling in search of pleasure and delight, e.g. by going hunting and pursuing other forms of entertainment.

Having reached the time of His Majesty (i.e. Emperor Asoka), ten years after the accession to the throne a tour was made to Sambodhi (i.e. to the place of the Buddha's awakening, now called Bodh Gaya). As a result of this event, the tradition of 'Dhamma pilgrimage' (dhamma-yātrā) was born.

⁵ JA. 520.

ในการขรรคมยาตรา นั้น ย่อมมีกิจดังต่อไปนี้ คือ การเยี่ยมเยียนพระสงฆ์สมณพราหมณ์ และถวายทานแต่ท่านเหล่านั้น การเยี่ยมเยียนท่านผู้เฒ่า ผู้สูงอายุ และการพระราชทานเงินทองช่วยเหลือ การเยี่ยมเยียนราษฎรในชนบท การสั่งสอนธรรมและซักถามปัญหาธรรมแก่กัน

พระพุทธพจน์ข้างบนนั้น ก็ตาม พระจริยาวัตรของพระเจ้าอโศกมหาราชนี้ ก็ดี ส้ำแดงความว่า สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในหลวง รัชกาลที่ ๙ ทรงมีพระราชจริยาวัตรแห่งองค์พระมหาราช ในหลักธรรม และในประวัติศาสตร์แห่งพระพุทธศาสนา ที่มवलราษฎรพึงชื่นชมยินดี และเหล่าพุทธบริษัทพึงปิติปลื้มปรีดา

อนึ่ง ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ที่มีประกาศพระปฐมบรมราชโองการ ว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** นั้น มีประเพณีที่ให้กล่าวอ้างอิงหลักธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสแสดงไว้สำหรับการปกครองแผ่นดิน ๔ หมวด คือ

๑. **ทศพิธราชธรรม** ธรรมประจำพระองค์ของพระราชา
๑๐ ประการ ที่เอ่ยอ้างกันอยู่เป็นประจำ

๒. **ขัตติยพละ** พระกำลังของพระมหากษัตริย์ & ประการ

During Dhamma pilgrimage the following activities are undertaken: visiting monks, renunciants, and brahmins, and providing them with offerings; visiting the elderly; making royal financial donations and providing other forms of assistance; visiting citizens in rural areas; teaching the Dhamma; and engaging in Dhamma inquiry.

Whether in relation to the Buddha's words mentioned above, or in relation to Emperor Asoka's code of practice, it is clear that His Majesty King Bhumibol was endowed with royal conduct in harmony with Buddhist teachings and with Buddhist historical tradition. Due to this fact, all Thai citizens should rejoice and all Buddhists should derive great satisfaction and delight.

During the coronation ceremony, at which time His Majesty declared his principal royal edict: 'I will rule righteously, for the benefit and wellbeing of the Siamese people,' he also followed the royal custom of quoting the Lord Buddha's fourfold teaching on governing a nation, namely:

1. *Dasa-rājadhamma*: the ten royal virtues, frequently mentioned in relation to state leaders.⁶

2. *Khattiya-bala*: the five royal powers.⁷

⁶ Trans.: 1. generosity (*dāna*); 2. moral conduct (*sīla*); 3. self-sacrifice (*pariccāga*); 4. integrity (*ājjava*); 5. gentleness (*maddava*); 6. self-control (*tapa*); 7. non-anger (*akkodha*); 8. non-violence (*avihiṃsā*); 9. patience (*khanti*); 10. non-deviation from righteousness (*avirodhana*). J. V. 378.

⁷ Trans.: 1. strength of arms (*bāhā-bala*; *kāya-bala*); 2. strength of wealth (*bhoga-bala*); 3. strength of ministers (*amacca-bala*); 4. strength of high birth (*abhijacca-bala*); 5. strength of wisdom (*paññā-bala*). J. V. 120.

๓. **จักรวรรดิวัตร** พระราชจริยาวัตรขององค์จักรพรรดิราช ที่ทรงบำเพ็ญปฏิบัติเป็นหน้าที่ประจำ ๑๒ ประการ และ

๔. **ราชสังคหวัตถุ** หลักการที่องค์พระราชาทรงสงเคราะห์รวมใจประชาชน ๔ ประการ

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงเจริญพระคุณสมบัติ ทรงมีพระราชจริยาวัตร และทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ เป็นไปตามหลักธรรมของพระองค์ผู้ทรงครองแผ่นดิน ทั้ง ๔ หมวด ๓๑ ประการ ที่อ้างถึงนั้น

จำเพาะที่กล่าว ณ ที่นี้ เน้นในหลัก **ราชสังคหวัตถุ** ๔ ประการ อันมี

๑. **สัสสมะธัง** ทรงพระปรีชาสามารถฉลาดในการบำรุงพืชพันธุ์ธัญญาหาร ข้อนี้น่าจะเป็นงานเด่นที่ทรงเน้นมาก เนื่องด้วยความเหมาะสมกับสภาพของแผ่นดินนี้ และวิถีทางของประเทศชาติสังคมไทย

๒. **ปริสเมธัง** ทรงพระปรีชาสามารถฉลาดในการบำรุงข้าราชการ ทั้งทหารและพลเรือน ส่งเสริมคนดี ผู้มั่นคงในกิจการหน้าที่ ให้ประชาชนมีความมั่นใจ

๓. **สัมมาปาสัง** ทรงพระปรีชาสามารถฉลาดในการผูกผสานรวมใจประชาชน ด้วยการส่งเสริมสัมมาชีพ เช่น ช่วยให้คนจนตั้งตัวได้ และ

3. *Cakkavatti-vatta*: the twelve constantly practiced observances of a great ruler.⁸

4. *Rāja-saṅgahavatthu*: the four royal acts of service making for national integration.⁹

His Majesty King Bhumibol cultivated spiritual qualities, followed a code of conduct, and performed his royal responsibilities in accord with the thirty-one principles contained in the fourfold teachings on righteous sovereignty referred to above.

Here, the focus will be limited to the teaching on the four royal acts of service, or the four virtues making for national integration (*rāja-saṅgahavatthu*), namely:

1. *Sassa-medha*: insight, proficiency, and skill in agricultural promotion. Due to the aptness of agricultural promotion in light of Thailand's natural features and the traditional customs of Thai society, His Majesty gave special emphasis to this important work.

2. *Purisa-medha*: insight, proficiency, and skill in the promotion of government officials—both members of the military and civil servants—by supporting those virtuous individuals who perform their work with integrity and thus instil confidence in the general public.

3. *Sammā-pāsa*: insight, proficiency, and skill in uniting and creating solidarity in people, by promoting right livelihood; for instance, by helping poorer citizens to establish themselves financially.

⁸ Trans.: 1. supporting the royal households and the armed forces (*antojanasmim balakāyasmim*); 2. supporting rulers of vassal states (*khattiyesu*); 3. supporting nobles and members of the royal entourage (*anuyantesu*); 4. protecting priests and royal ministers (*brāhmaṇaḡahapatikesu*); 5. protecting the nation's citizens and residents (*negama-jānapadesu*); 6. protecting renunciants and brahmans (*samaṇabrāhmaṇesu*); 7. protecting wild animals (*migapakkhīsu*); 8. preventing corrupt, unrighteous behaviour (*adhamma-kāraṇatikkepo*); 9. caring for the poor and deprived (*adhanānaṃ dhanānuppadānaṃ*); 10. seeking out and asking questions from renunciants and brahmans (*samaṇabrāhmaṇe upasaṅkamitvā pañhāpucchanaṃ*); 11. refraining from iniquitous sexual cravings (*adhamma-rāḡassa pahānaṃ*); 12. refraining from unbridled greed (*visamalobhassa pahānaṃ*). DA. III. 851.

⁹ Trans.: E.g.: S. I. 76; A. II. 42; A. IV. 151; It 21; Sn. 303. See below.

๔. **ราชไพบยั** ทรงมีพระวาทจาตุตถ์มีใจ ตรัสปราศรัย
 อำนวยธรรม อำนวยปัญญา ดังมีพระบรมราชาวาทมากมาย
 อันแสดงถึงพระราชหฤทัยที่ทรงห่วงใยประชาชน โดยเฉพาะ
 คนหมู่เหล่าต่างๆ ที่จะพึงใส่ใจปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างจริงจัง
 สุจริต และให้สัมฤทธิ์ผลดี ตลอดจนการพัฒนาชีวิตของตนๆ
 ทั่วทุกตัวบุคคล

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงมีพระ
 ราชจริยาวัตรที่ดำเนินตามธรรมอย่างงามสง่า และทรงบำเพ็ญ
 พระราชกิจกรณีย์เพื่อประโยชน์สุขของประชาราษฎร์ โดยทรง
 คำนึงห่วงใยไม่ว่างเว้นเวลา ทรงเสียสละอย่างไม่เห็นแก่ความ
 เหน็ดเหนื่อยยากลำบาก เอาพระทัยใส่ในการแก้ปัญหาบำบัด
 ทุกข์บำรุงสุขของทวยราษฎร์ ทุกถิ่นทุกที่ ทุกหมู่เหล่า ดังกล่าว
 มาขณะนี้

ประชาชนชาวไทยได้รู้เห็นเป็นประจักษ์อย่างสม่าเสมอ
 ตลอดกาลเวลานานแสนนาน ความจงรักภักดีและซาบซึ้งใน
 พระคุณแห่งพระมหากษัตริย์ และภาพแห่งพระราชาจริยาวัตรที่
 งดงามนั้น จึงสนิทติดตรึงตราอย่างลึกซึ้งเปี่ยมดวงใจ เมื่อถึง
 คราเสด็จสวรรคตจากไป จึงพากันเศร้าโศกอาลัย ร่ำไห้ปริเท
 วนาคาร และพากันหาทางแสดงออกซึ่งน้ำใจที่มีสำนึกแห่ง
 กตัญญูตาธรรม คือความกตัญญู ด้วยประการต่างๆ
 หลากหลาย มากมาย

4. *Vāja-peya*: being endowed with kind and convincing speech, which promotes justice and fosters wisdom. This quality is clearly evident in the late king's many royal exhortations, conveying his heartfelt concern for his subjects, urging all people to fulfil their duties and responsibilities honestly, attentively, and resolutely, in order to achieve true success and prosperity.

His Majesty King Bhumibol's behaviour and conduct was full of splendour and beauty. He performed his royal affairs for the wellbeing of his subjects, with continual care and consideration. He sacrificed his time and energy without concern over personal fatigue or discomfort, and he put his heart into alleviating suffering and increasing happiness for people everywhere.

For decades the Thai people have felt constant devotion and inspiration for the goodness and compassion of His Most Gracious Majesty. His impeccable conduct left them with an indelible mental impression and a profound sense of loyalty and allegiance, overflowing in their hearts. When the time came for his passing away, they thus experienced great sorrow and lamentation, and they have discovered myriad ways to express their love, appreciation, and gratitude.¹⁰

¹⁰ Trans.: e.g.: providing volunteer medical care, free food, and free shelter to mourners at the Grand Palace, singing the Royal Anthem in unison, waiving entrance fees to museums and historical parks, organizing musical tributes, etc.

พระคุณในพระองค์สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชนี้ มิใช่แต่ประชาชนชาวไทยเท่านั้น ที่สำคัญรำลึกและมีความซาบซึ้งเชิดชู ดังปรากฏชัด เมื่อข่าวการเสด็จสวรรคตแพร่ออกไป พระราชามหากษัตริย์และผู้นำในนานาประเทศ รวมทั้งองค์การสหประชาชาติ ได้กล่าวคำสำคัญรำลึกเชิดชูพระคุณความดี เป็นกรณีโดดเด่น อย่างยากจะหาที่ไหนปรากฏมี บางพระองค์ถึงกับทรงเทิดทูนถือเป็นแบบอย่าง เป็นเกียรติยศของประเทศชาติและประชาชนชาวไทยทั่วกัน สมดังพระพุทธรูปที่ตรัสไว้สั้นๆ ว่า “ราชา ภูมิพล ปรเมน” อันแปลว่า “ราชาเป็นสง่าแห่งแคว้น”

ด้วยอำนาจแห่งพระคุณที่ได้ทรงบำเพ็ญ พระบรมชยาลักษณะแห่งพระองค์สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในเครื่องทรงอันงามสง่าขององค์พระมหากษัตริย์นั้น จึงมิใช่มีความหมายเพียงเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นพระราชตามพระราชอำนาจราชศักดิ์แล้วจบไปเท่านั้น แต่เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อไปยังพระคุณที่แผ่ไพศาล ตลอดทั่วทั้งแผ่นดินไทย

คนไทยชาวบ้าน เมื่อชมหรือมองดูพระบรมชยาลักษณะในใจก็สามารถนึกโยงออกไปให้มองเห็นภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือในหลวงของตน ที่ทรงรอนแรมเสด็จไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎร และทรงงานในท้องถิ่นทั้งหลายทั่วไปทั้งใกล้และไกล

It is not only the Thai people who have acknowledged and shown respect for His Majesty King Bhumibol's goodness and eminence. When the news spread of His Majesty's passing away, monarchs and government leaders of various countries sent their words of high praise and admiration for his kindness and merits. This was an almost unprecedented occurrence. Some monarchs even venerated him to the extent of saying that they will take him as a standard of righteous sovereignty. This is a great honour for the Thai nation and its people, conforming to the Buddha's adage: *Rājā raṭṭhassa paññānaṃ*—'The king represents the dignity of the land.'

Through the power of the goodness performed by His Majesty King Bhumibol, the popular photograph of him with his magnificent royal regalia is not merely a sign of kingship and regal authority. It has become a symbol conveying his excellence and virtue extending throughout the nation of Thailand.

When Thai people bring up the image of their king in their minds, they can clearly perceive him travelling across the entire country, in regions both near and far, visiting his subjects and undertaking various royal projects.

เมื่อตามองพระบรมฉายาลักษณ์ที่อยู่เบื้องหน้า ในใจจึง
อาจเห็นขยายออกไปเป็นภาพที่ปรากฏพระองค์ในทุกถิ่นที่ทั่ว
ทั้งประเทศ สมพระนามแห่งความเป็นพระเจ้าแผ่นดินไทย

อีกทั้ง พร้อมกันนั้น ก็สมกับความที่ได้ทรงสละพระองค์
โดยทรงใช้พระกำลัง ทั้งกำลังพระวรกาย กำลังพระราชหฤทัย
พระราชดำริ และกำลังพระปรีชาญาณ ในการทรงบำเพ็ญพระ
ราชกรณียกิจเพื่อประโยชน์สุขของปวงชนทั่วแผ่นดินไทย ทรง
เป็นพลังแห่งแผ่นดิน คือพลังที่สร้างสรรค์แผ่นดิน อันเป็นที่
ที่ตั้ง เป็นหลักแหล่งที่อาศัย ของประเทศชาติและประชาชน
สมตามพระปรมาภิไธยว่า “ภูมิพล”

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙
ทรงพระคุณเปี่ยมล้น ดังได้ยกส่วนหนึ่งมาพรรณนา ประชาชน
ชาวไทย ในหมู่พวกของตน จึงได้ซาบซึ้งประจักษ์ใจและจงรัก
หนักแน่นตริ้งตรา และในระดับสากล เมื่อมองกว้างออกไป ก็มี
ความภูมิใจ ที่องค์พระราชาของตน ทรงเป็นที่ชื่นชมยกย่องเชิด
ชูกว้างไกลในนานาประเทศ

ความมีใจจงรักซาบซึ้งเชิดชูบูชาพระคุณ ที่เป็นไปในมวล
ประชาภายใน ก็ดี ความภูมิใจต่อเสียงแสดงความชื่นชมนิยม
นับถือจากสากล ที่รายล้อมข้างนอก ก็ดี เป็นความสุขความ
ภาคภูมิใจ ซึ่งผ่อนเบาความโศกเศร้าลงไปได้บ้าง

แต่อย่างไรก็ดี ความชื่นใจ ความภูมิใจทั้งหมดนี้ แม้จะ
เป็นคุณความดีที่มีค่าสูง ก็รวมอยู่ในระดับของจิตใจ

By generating this mental image of His Majesty they can visualize him as abiding throughout the kingdom, worthy of the designation 'King of Thailand.'

His Majesty exercised great self-sacrifice and applied all his strength and energy—physical, emotional, and intellectual, as well as the power of his insight—in performing his royal acts of service for the welfare of all Thai people. He was the force of the country—building the nation and acting as its shelter and foundation—and thus deserving the royal title 'Bhumibol.'¹¹

His Majesty King Bhumibol was overflowing with goodness and virtue. Thai people from all walks of life were thus deeply moved by and intensely loyal to their king. And from a wider, international perspective, Thai people are very proud that their king has been extolled and honoured by nations across the globe.

Both personal gratitude, devotion, and reverence for His Majesty's virtue and excellence, and the pride felt by witnessing admiration and respect expressed by the international community, can be a source of joy and self-dignity for the Thai people, reducing their grief and sadness.

Yet although these forms of joy and pride are virtuous and to be treasured, they are still limited to the domain of emotions.

¹¹ Trans.: from the Pali *bhūmibala*, literally 'power of the earth.'

ในการปฏิบัติต่อพระองค์ของสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คนไทยไม่ควรพอใจอยู่เพียงเท่านั้น แต่ควรก้าวต่อขึ้นไป ให้ถึงขั้นของปัญญา และการกระทำ

ในขั้นของปัญญานั้น คือการที่จะรู้เข้าใจ ตระหนักในคุณค่า เหตุผล และความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ ของพระองค์ความดีงามทั้งหลาย โดยสำนึกรู้ว่า พระราชกรณียกิจที่ได้ทรงบำเพ็ญทั้งหมดทั้งปวงนั้น ก็ด้วยทรงมุ่งหมายที่จะแก้ปัญหา ปลดปล่อยทุกข์ภัยของประชาชน ให้พ้นจากความลำบากเดือดร้อน เช่นความยากไร้ขาดแคลน ให้มีอยู่มีกินมีความสุข รวมแล้วก็คือเพื่อประโยชน์สุขของปวงชน ตามพระราชปณิธานที่เป็นหลักเป็นแก่นนั่นเอง

จากปัญญา ที่รู้เข้าใจคุณค่า เหตุผล และความมุ่งหมายแล้ว ก็ต่อขึ้นไปสู่ปัญญาที่จะได้ร่วมปฏิบัติจัดทำดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปจนลุล่วงจุดหมาย กล่าวคือ เมื่อรู้เข้าใจตระหนักในคุณค่าและความมุ่งหมายอย่างนี้แล้ว ก็มาร่วมจิตใจตั้งใจที่จะทำที่จะปฏิบัติในส่วนของตนๆ อันจะออกผลรวมร่วมกัน ให้สัมฤทธิ์ผลสมความมุ่งหมายที่จะแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ และสัมฤทธิ์ผลให้เกิดมีประโยชน์สุขเป็นจริงขึ้นมา

พระราชปณิธานเพื่อประโยชน์สุขของปวงประชาชาวยุคสยามนั้น เป็นความมุ่งหมายรวมอันเป็นหลักใหญ่ หรือเป็นแก่น ของการบำเพ็ญพระราชกรณียกิจโดยรวม ทั้งทั้งหมดทั้งสิ้น

In regard to reciprocating His Majesty King Rama IX's goodness and virtue, Thai people should not rest content with these emotions. Rather, they should progress to the level of wisdom and active engagement.

With wisdom one discerns and understands the true value, significance, and purpose of the king's goodness and virtue. One recognizes that the king's royal deeds were performed with the intention to solve people's problems, to ease their suffering, to eliminate afflictions like poverty, and to enable people to live happily. In sum, he acted for the people's welfare and benefit, according to his royal pledge—the essential guideline for his conduct and behaviour.

Having understood the value, significance, and purpose of the king's inherent virtue, one elevates to the next stage of wisdom that urges one to participate in carrying out good deeds in order to reach the goal of true happiness. By recognizing the value and objective of goodness, one aspires to carry out personal responsibilities; this in turn produces collective results. One's actions are effective at rectifying personal and social problems, and they lead to the benefit and welfare of all.

The king's royal pledge for the benefit of all Thai people has a collective goal and objective. It can be seen as a cardinal tenet lying at the heart of his performance of royal duties, bestowing blessings on everyone without exception.

แต่พระราชกรณียกิจทั้งหลายนั้นแยกย่อยเป็นแต่ละงานแต่ละรายการ กระจายออกไป ดังที่จัดตั้งเป็นโครงการพระราชดำริ ซึ่งมีมากมายทั่วประเทศ นับว่าเกินกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ

ปัญญาของประชาชนที่ตระหนักรู้ ดังกล่าวนั้น จึงหมายถึงการที่ชุมชนนั้นๆ ถิ่นที่นั้นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงการพระราชดำรินั้นๆ อันเป็นที่ซึ่งจะได้รับประโยชน์ตามความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ จะต้องตระหนักรู้จัก เข้าใจ เหตุผล คุณค่า ประโยชน์ ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับตนเอง และพึงร่วมทำงาน ทำหน้าที่ และปฏิบัติการ ที่จะให้โครงการหรืองานนั้นสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการพระราชดำรินั้น ที่เกี่ยวเนื่องกับตน จนกว่าจะสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมายของโครงการ

จากนั้น อีกด้านหนึ่ง เพื่อให้การปฏิบัติจัดทำดำเนินการทั้งหลาย เป็นเรื่องของการทำได้ ทำเป็น ทำถูกต้อง เป็นจริง ผู้ที่ปฏิบัติ ก็ต้องมีคุณสมบัติอันให้พร้อมที่จะปฏิบัติได้ และทำได้ดี ทำได้ถูกต้องด้วย

ประชาชนจึงควรสำรวจตรวจสอบพิจารณาและพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติที่จะเป็นประชากรที่มีคุณภาพ ตั้งแต่มีกำลังความตั้งใจช่วยเหลือร่วมมือ กำลังความเพียรพยายาม กำลังความรู้ความสามารถ ที่พร้อมจะร่วมทำงาน ร่วมดูแลรักษา ร่วมใช้ร่วมได้ประโยชน์จากโครงการหรือกิจการงานนั้นๆ

The king's royal duties can be divided into separate projects and activities, organized into more than 4,000 Royal Initiative Projects established throughout the country.

Members of each local community directly affected by and benefiting from an individual Royal Initiative Project should recognize and understand the rationale, value, and advantages of the project. This is precisely the wisdom referred to above. Furthermore, they should work together to manage the project so that it reaches completion and meets its objectives, bearing wholesome fruit for everyone involved.

Another matter to take into account is that, for the work to be achievable, and for it to be done skilfully, effectively, and properly, the individuals performing the work need to be fully endowed with the correct qualifications and attributes.

People should engage in self-inquiry and self-improvement to ensure that they possess these qualifications and are thus, by definition, individuals of virtuous quality. These qualifications include: the power of sincere cooperation, the power of perseverance, and the power of proficiency and knowledge. Possessing these attributes, they will be accomplished at working together to perform and supervise these activities, and share in their rewards and blessings.

สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงพระราชนิพนธ์วรรณคดีพระพุทธศาสนาในหมวดแห่งชาดก ชื่อเรื่อง “พระมหาชนก” อันว่าด้วยการบำเพ็ญพระวิริยบารมี ของพระโพธิสัตว์ ที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระราชนิพนธ์เรื่อง “พระมหาชนก” นี้ นำให้เห็นชัดว่า พระองค์ทรงถือเป็นสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาชนเป็นคนมีความพากเพียร พยายามมุ่งหน้าทำการให้สำเร็จ ไม่ยอมระย่อทอดอวย

พระมหาชนกนั้นตรัสแสดงคติธรรมไว้ว่า การงานใดไม่ทำให้จบสิ้นไปด้วยความพากเพียร ก็ไร้ผล เป็นคน ก็ควรพยายามเรื่อยไป ไม่ยอมท้อแท้

คนไทย เมื่อรักในหลวง ก็ควรพัฒนาตนให้มีคุณสมบัติ เช่นความเพียรพยายามนี้ ให้สมดังที่ได้ทรงหวัง ได้ทรงสั่งสอนไว้

ประชาชนชาวไทยได้ยินพูดกันทั่วไปว่า “เรารักในหลวง” เมื่อรักในหลวง ก็คือจะพยายามทำให้สมพระราชหฤทัย โดยนัยที่ได้บรรยายมา ประชาชนจะแสดงตนชัดว่ารักพระองค์ โดยมีการแสดงออก ๔ ประการที่ได้กล่าวมา ตามลำดับ กล่าวคือ

๑. **กตัญญู** สำนึกรู้เข้าใจมองเห็นซาบซึ้งในพระคุณนานัปการที่ได้ทรงบำเพ็ญ อันสมดังพระราชปณิธานว่าจะทรงครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม

His Majesty King Bhumibol composed a Buddhist literary work titled 'The Story of Mahajanaka,' based on an original story in the Jataka Tales.¹² This story describes the cultivation of the perfection of effort (*virīya pāramī*) in a previous life by the Bodhisatta, who would later be awakened as the Perfectly Enlightened Buddha.

This royal composition clearly portrays the importance that His Majesty gave to encouraging people to be diligent—to persevere and devote themselves to accomplishing and fulfilling their work and activities, undaunted and undeterred.

Mahajanaka uttered the maxim: 'Any activity carried out without effort is fruitless. We should endeavour unremittingly, not succumbing to despondency.'

As Thai citizens who love the king, we should develop ourselves in these superior qualities, e.g. determined effort, so as to conform with His Majesty's royal wishes and instructions.

Everywhere you go you hear the slogan 'We Love the King.' If we truly love the king, we will endeavour to fulfil His Majesty's wishes in the way described above. In this context, people can clearly express their love for the king by cultivating the following four qualities:

1. **Expressing gratitude** (*kataññū*): experiencing deep appreciation for His Majesty's countless virtuous undertakings, corresponding to his royal pledge: *I will rule righteously, for the benefit and wellbeing of the Siamese people.*

¹² Trans.: the previous life stories of the Buddha.

๒. **อัตถัญญ** มีปัญญา รู้คุณค่า ความหมาย เหตุผล ตระหนักในความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ ทั้งที่เป็นพระราชปณิธานอันเป็นข้อหลักใหญ่ และพระราชประสงค์จำเพาะของโครงการพระราชดำริ หรือกิจการงานที่เกี่ยวข้องมาถึงตน

๓. **ปฏิบัติบูชา** เมื่อรักพระองค์ จะยกย่องเทิดทูน ก็ทำอย่างที่พระองค์สอนว่า ให้นำบูชาพระองค์ด้วยการปฏิบัติ โดยร่วมมือร่วมแรง ทำกิจหน้าที่ของตน เพื่อให้สำเร็จบรรลุผลที่มุ่งหมาย จนได้ถวายความสำเร็จนั้นเป็นเครื่องบูชาพระองค์

๔. **ภาวนาปราน** สุดท้าย เพื่อให้ทำได้ปฏิบัติได้อย่างนั้น จึงจะต้องไม่อยู่อย่างเรื่อยเปื่อยเฉื่อยชา แต่พยายามพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติดีงาม มีศีล มีวินัย มีความเพียรพยายาม มีสติปัญญาความสามารถ ให้เป็นประชาชนที่มีคุณภาพ ผู้ได้พัฒนาแล้วอย่างดี

เมื่อทำดั่งว่ามานี้ ความอาลัยรักภักดี ที่แสดงกันต่างๆ มากมาย จึงจะเป็นของจริงจึงมีความหมาย มิใช่เป็นของเสียหายหรือสูญเปล่า

ดังได้กล่าวย่อบ่อยครั้งว่า สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจทั้งหลาย เช่นที่ตั้งเป็นโครงการพระราชดำริต่างๆ มากมาย ก็เพื่อความมุ่งหมายที่มันแน่วเป็นหนึ่งเดียว คือเพื่อแก้ไขปัญหาบำบัดทุกข์ ทำให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

2. **Understanding the rationale** (*atthaññū*): discerning the value, significance, and purpose of His Majesty's undertakings; recognizing the aims and objectives of His Majesty's royal pledge—the chief principle guiding his actions—and of his intentions behind each Royal Initiative Project or each special activity, and knowing how these principles have a bearing on one's own personal life.

3. **Applying devoted effort** (*paṭipatti-pūjā*): wishing out of love to honour His Majesty, one follows the teaching practised by monks in regard to the Buddha, namely, one venerates him through one's conduct and behaviour, by working together to fulfil one's responsibilities in order to reach desired success. Whatever fruits reaped by this success one bestows as a devotional offering to His Majesty.

4. **Endeavouring to cultivate wholesome qualities** (*bhāvanā-padhāna*): finally, in order to accomplish one's tasks, one needs to beware of indifference and apathy. Instead, one makes effort to improve oneself by developing virtue, moral conduct, self-discipline, determination, and discernment. By doing this one becomes a mature and honourable person.

By cultivating these four qualities, people's expressions of grief, devotion, and loyalty will be valid and meaningful—flawless and genuine.

In sum, His Majesty King Bhumibol undertook his royal responsibilities by setting up numerous Royal Initiative Projects with a resolute and unwavering goal, namely, to solve people's problems and alleviate their hardship, and to generate wellbeing and blessings for all.

เมื่อได้ทรงเพียรพยายามแก้ไขปัญหา ทรงนำพาชาวถิ่น
ชาวบ้านทั่วไปในการที่จะรู้จักพึ่งพาช่วยตัวเองแล้ว ครั้นเสด็จ
เยือนท้องถิ่นใดๆ ทอดพระเนตรเห็นประชาชนเป็นอยู่ดีขึ้น
พระองค์ก็ย่อมทรงชื่นชมยินดี เรียกทางธรรมว่าทรงมีมุทิตา

ถ้าประชาชนคนไทยชาวถิ่นชาวบ้านจะเจริญรอยพระ
ยุคลบาท โดยปฏิบัติมุทิตาธรรมข้อนี้ เป็นข้อเริ่มแรก ก็จะได้ชื่อ
ว่ากระทำปฏิบัติบูชา และจะพาให้ท้องถิ่นดินแดนประเทศไทย
นี้เจริญออกงามอุดมสมบูรณ์

การเจริญมุทิตาอย่างเข้มแข็งขึ้นมาใจ ทำง่าย ๆ เป็นอย่างไร
ชาวถิ่นชาวบ้านนั้น เมื่อใดขึ้นเขา หรือเข้าป่า มองไปเห็นต้นไม้
มีลำต้นสมบูรณ์แข็งแรง ใบเขียวสด ดอกสะพรั่ง มีผลดก แผ่กิ่ง
ก้านขยายกว้างขวางร่มรื่น ได้เห็นแล้วก็มีใจยินดี ชื่นชม ตั้งใจ
หวังดีขอให้ต้นไม้ต้นนี้สมบูรณ์แข็งแรงอยู่ต่อไป และเจริญออกงาม
ยิ่งขึ้นไป แล้วนึกคิดต่อไปอยากให้ต้นไม้ที่ออกงามสมบูรณ์
อย่างนั้นมากมายทั่วแถบ ทั่วถิ่น เมื่อยังไม่มี ก็คิดว่าจะปลูก
เพิ่มขึ้นขยายออกไปๆ แล้วชวนกันปลูก ช่วยกันบำรุงรักษา
ส่วนการที่จะกินจะใช้ ก็ทำไปตามที่สมควรแก่เหตุผล โดย
พยายามไม่ให้เป็นการรุกรานเบียดเบียนพืชพันธุ์ของธรรมชาติ

การที่จะได้มุทิตานั้น ก็หมายถึงว่า เมื่อได้ช่วยกันทำให้
พืชพันธุ์ออกงาม แผ่นดินอุดมสมบูรณ์ดีขึ้น ทุกคนก็จะได้ชื่นชม
ยินดีกับชุมชนและท้องถิ่นของตนๆ นั่นเอง ที่เจริญออกงาม
ขึ้นมา มีความผาสุก

After His Majesty put forth determined effort to solve specific difficulties and helped people to develop self-reliance, he would visit the regions and districts involved and rejoice when he saw how much the people's lives had improved. In Buddhism this is called experiencing appreciative joy (*muditā*).

If Thai people follow in His Majesty's footsteps by generating this quality of appreciative joy, they can already be recognized as applying devoted effort. They will be honouring him through their conduct and behaviour and leading the country of Thailand to prosperity.

Let us look at an easy method for cultivating appreciative joy with a lighthearted and cheerful attitude. When one climbs a mountain or enters a forest one may encounter a large sturdy tree, abounding in fresh leaves, blossoms, and fruit, with wide branches casting refreshing shade. Seeing this tree one experiences delight and satisfaction, and one harbours the wish: 'May this tree remain healthy and continue to thrive!' One then considers how gratifying and fortunate it would be to have such healthy and flourishing trees growing over the entire land. Here, one's appreciation turns to direct action and conservation. If there is a shortage of such trees one aims to plant more, and one persuades others to participate in planting and protecting the woodlands and forests. If people need to use these trees for timber, then one does so in a reasonable and sustainable way, ensuring that one is not exploiting the country's natural resources.

By joining forces to nurture woodlands and forests, the entire country will become more prosperous and bountiful. Everyone can then delight in the growth and prosperity of his or her local district and share in the collective peace and wellbeing. This is what it means to generate appreciative joy.

ด้วยการปฏิบัติเพื่อเจริญมูทิตาดังกล่าวมานี้ ก็จะเป็นบันดาลให้ผืนแผ่นดินไทยอุดมสมบูรณ์ อำนวยพืชพันธุ์ธัญญาหารให้อย่างเพียงพอ ทำให้ได้อยู่ได้กินกันอย่างพอเพียง

ชาวถิ่นชาวบ้านเจริญมูทิตาธรรมต่อแผ่นดินไทย โดยสามารถชื่นชมยินดีต่อท้องถิ่นที่อุดมและชุมชนที่อยู่กันดีของตนเองได้เช่นนี้ ก็จะเป็นการถวายเป็นกุศลที่ จะนำพาทุกถิ่นดินแดนทั่วประเทศไทยให้เจริญพิไลสุขสมบูรณ์ สสนองพระจำนงแห่งพระราชหฤทัย

เมื่อปฏิบัติดังนี้ จึงควรแก่การนบการถือว่าได้บำเพ็ญบุญกุศลถวายเป็นพระราชกุศล อย่างเยี่ยมยอดเลิศอุดม สมแก่การที่จะได้ชื่อว่ารักในหลวง ด้วยการช่วยกันสนองพระราชปณิธาน ดังได้บรรยายมา

Such methods of cultivating appreciative joy generate abundance and plenty for Thailand, fostering sufficiency in agriculture and forestry and promoting a life of balance and moderation.

If Thai people cultivate this appreciation for the kingdom of Thailand, delighting in the abundance and shared wellbeing of their own local communities, they will as a matter of course be making an offering of devoted effort. This will lead to the boon and good fortune for every region of the nation, fulfilling His Majesty's heartfelt wishes and desires.

By acting in this way, i.e. by carrying out His Majesty's royal pledge, people can validly maintain that they are performing a supreme meritorious deed in honour of His Majesty, and their actions will justify the claim: 'We love the king.'

บันทึกเรื่องลิขสิทธิ์การแปล

ขอแจ้งไว้เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติต่อไปว่า เนื่องจากหนังสือทั้งปวงของอาตมภาพเป็นงานวรรณทาน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ไม่มีค่าลิขสิทธิ์อยู่แล้ว เมื่อท่านผู้ใดเห็นคุณค่า และมีบุญเจตนานำไปแปลเผยแพร่ ไม่ว่าจะแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย หรือจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาอื่นใด ก็เป็นการช่วยกันเผยแพร่ธรรมบ่าเพื่อประโยชน์ให้กว้างออกไป

ผู้ที่ทำงานแปลนั้น ย่อมต้องใช้ความรู้ความสามารถในการที่จะแปล โดยละเอียดแรงละเอียดเวลามีใช้น้อย ถ้าผลงานแปลนั้นทำด้วยความตั้งใจ นำเชื่อถือหรือเป็นที่วางใจได้ในเมื่ออาตมภาพไม่ถือค่าลิขสิทธิ์ในงานต้นเรื่องนั้นอยู่แล้ว ลิขสิทธิ์ฉบับแปลนั้น ๆ ก็ย่อมถือได้ว่าเป็นของผู้แปล ในฐานะเป็นเจ้าของผลงานแปลนั้น โดยผู้แปลดูแลรับผิดชอบค่าแปลของตน และเป็นผู้พิจารณาอนุญาตเอง ในการที่จะให้ผู้หนึ่งผู้ใดนำฉบับแปลของตนไปดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ไม่ว่าจะพิมพ์แจกเป็นวรรณทาน หรือพิมพ์จำหน่าย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตามแต่จะเห็นสมควร

ทั้งนี้ สิ่งที่ผู้แปลจะพึงร่วมมือเป็นการแสดงความเอื้อเฟื้อ ก็คือ ทำการให้ชัด มิให้เกิดความเข้าใจผิดว่า อาตมภาพได้รับค่าตอบแทนหรือผลประโยชน์ใด ๆ และแจ้งให้อาตมภาพ ในฐานะเจ้าของเรื่องเดิมได้ทราบทุกครั้งที่มีการตีพิมพ์ และถ้าเป็นไปได้ น่าจะมอบหนังสือที่ตีพิมพ์เสร็จแล้วประมาณ ๑๐ เล่ม เพื่อเป็นหลักฐานและเป็นข้อมูลทางสถิติต่อไป

อนึ่ง ผู้แปลอาจแสดงน้ำใจเอื้อเฟื้ออีก โดยแสดงเจตนาตามความขอใดข้อหนึ่ง หรือทุกข้อ ต่อไปนี้

ก) ให้อาตมภาพเจ้าของเรื่องต้นเดิมนั้นก็ตาม วัตถุประสงค์วันก็ตาม พิมพ์งานแปลนั้นเผยแพร่ได้ โดยพิมพ์แจกเป็นวรรณทาน

ข) ให้อาตมภาพ อนุญาตให้ผู้ใดผู้หนึ่งพิมพ์งานแปลนั้นเผยแพร่ได้ เฉพาะในกรณีที่เป็นกรพิมพ์แจกเป็นวรรณทาน

ค) ให้อาตมภาพก็ตาม วัตถุประสงค์วันก็ตาม อนุญาตให้ผู้ใดผู้หนึ่งพิมพ์งานแปลนั้นเผยแพร่ได้ เฉพาะในกรณีที่เป็นกรพิมพ์แจกเป็นวรรณทาน

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต)

๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

Memorandum on Translation Copyrights

This statement is hereby made to serve henceforth as guidelines for prospective translators. As all my books are meant to be gifts of the Dhamma for the welfare and happiness of the people, and are already royalty free, when anyone on seeing their merits wishes, out of good intention, to translate them for publication, whether from English into Thai or from Thai into English or any other language, it is deemed as helping with the promulgation of the Dhamma and furtherance of the public good.

Those working on translation projects must, of necessity, apply their knowledge and ability in their undertakings by putting in no small amount of effort and time. If their translation outputs are produced with attentiveness and are credible or reliable, and since I do not accept any royalties for my source texts, then the respective copyrights of those translations are to be acknowledged as belonging to the translators as proprietors of the translated texts. The translators themselves are to be in charge of and responsible for their own translations, and it is also at their own discretion as they see fit to grant permission to any party concerned to make any use of their translations, whether it be publishing for free distribution as gifts of the Dhamma or publishing for sale, in this country and abroad.

In this connection, what the translators are advised to cooperate to do, as a gesture of courtesy, is to make things clear so as to prevent the misunderstanding that I accept remunerations or any other benefits. They are also requested to notify me, as the original author, every time such a publication takes place. If possible, approximately ten copies of each published work should be given to me as evidence of the publication and for record keeping purposes.

In addition, the translators might further show their generosity by pledging to do any one or all of the following:

- a) allow me, the original author, or Wat Nyanavesakavan to publish the translations for free distribution as gifts of the Dhamma;
- b) allow me to grant permission to any party concerned to publish the translations exclusively in the case of publishing for free distribution as gifts of the Dhamma;
- c) allow me or Wat Nyanavesakavan to grant permission to any party concerned to publish the translations exclusively in the case of publishing for free distribution as gifts of the Dhamma.

Phra Brahmaganabhorn (P. A. Payutto)
November 7, 2009

Author

Venerable P. A. Payutto (Somdet Phra Buddhaghosacariya)¹³ is one of Thailand's most revered monks. Besides being acknowledged as one of Thailand's outstanding scholar monks, with a profound knowledge of the scriptures, he is venerated by many as embodying the teachings: as having assimilated them and made them practically accessible to others. He is a prolific writer, having composed more than 300 literary works. In December 2016 he was elevated to one of the nine most senior positions in the Thai ecclesiastical order. His previous ecclesiastical titles include:

- Phra Srivissuddhimoli
- Phra Rajavaramuni
- Phra Debvedi
- Phra Dhammapitaka
- Phra Brahmaganabhorn

For many years his monastery of residence was Wat Nyanavesakavan in Nakhon Pathom province, but for health reasons he now spends most of his time in smaller monastic residences further away from Bangkok.

¹³ Please note that transliterating the Thai ecclesiastical title พุทธโฆษาจารย์ into the Roman alphabet can be done in different ways, including: Buddhaghosacariya, Buddhaghosacharya, and Phutthakosajarn.